

MÃU TỰ VÀ PHÁT ÂM

Pāli không có hệ thống chữ viết đặc thù riêng – hiểu theo nghĩa một ngôn ngữ có một hệ thống chữ viết. Tại các nước có dùng tiếng Pāli, người ta lấy chữ viết của nước bản địa để viết tiếng Pāli. Ở Ấn Độ dùng chữ Nagari, ở Tích Lan (Sri Lankā) dùng chữ Sinha (Sinhalese), ở Miến Điện dùng chữ Miến Điện, ở Thái dùng chữ Camboja. Hội Pāli Text, Luân Đôn dùng chữ viết Latin và nay được sử dụng trên toàn cầu.

Mẫu tự Pāli có 41 chữ cái, gồm 8 nguyên âm và 33 phụ âm.

NGUYÊN ÂM:

A, Ā, I, Ī, U, Ū, E, O

Phụ âm:

I - Phụ âm nhóm (cùng vị trí phát âm):

1. Âm họng : K, KH, G, GH, Ñ
2. Âm vòm họng : C, CH, J, JH, Ñ
3. Âm lưỡi : Ṭ, ṬH, Ḍ, ḌH, Ṇ
4. Âm răng : T, TH, D, DH, N
5. Âm môi : P, PH, B, BH, M

II - Các phụ âm có liên hệ tới nhiều vị trí phát âm:

Y, R, L, V, S, H, Ḷ, Ṁ

III - Phân loại nguyên âm và hướng dẫn phát âm:

A, I, U thuộc nguyên âm ngắn.

Ā, Ī, Ū thuộc nguyên âm dài

E, O (đọc là ê, ô) là hai nguyên âm lưỡng tính. Chúng được phát âm ngắn khi đứng trước phụ âm trùng; thí dụ: mettā, khetta, koṭṭha, sotthi...; và phát âm dài khi đứng trước phụ âm đơn, thí dụ: deva, senā, loka, odana...

PHÁT ÂM:

a	được phát âm là	ă
ā	được phát âm là	a
i	được phát âm là	ì
ī	được phát âm là	ii

u	được phát âm là	ủ
ū	được phát âm là	u
e	được phát âm là	ê
o	được phát âm là	ô
k	được phát âm là	kả
g	được phát âm là	gả
ñ	được phát âm là	ngả
c	được phát âm là	chả
j	được phát âm là	chả (có gió)
ñ	được phát âm là	nhả
ṭ	được phát âm là	tả (cong lưỡi)
ḍ	được phát âm là	đả (cong lưỡi)
ṇ	được phát âm là	nả (cong lưỡi)
t	được phát âm là	tả
d	được phát âm là	đả
n	được phát âm là	nả
p	được phát âm là	pả (bật môi)
b	được phát âm là	bả
m	được phát âm là	mả
y	được phát âm là	giả
r	được phát âm là	rả
l	được phát âm là	lả
v	được phát âm là	vả
s	được phát âm là	xả
h	được phát âm là	hả
ḷ	được phát âm là	lả (cong lưỡi)
ṃ	được phát âm là	ngả (bật hơi ở mũi)

Ngoại trừ TH, các phụ âm đôi sau đây không có âm tương đương trong tiếng Việt: KH, GH, CH, JH, ṬH, ḌH, DH, PH, BH và được phát âm mạnh (bật hơi) có thể nghe hơi gió được. Chúng là những phụ âm phát âm nhập (không phải là do các âm rời ghép lại); có thể lấy âm TH trong tiếng Việt làm ví dụ so sánh.

BÀI TẬP GHÉP VẦN

Nguyên âm

	A	Ă	I	Ī	U	Ū	E	O
K	KA							
KH	KHA							
GH	GHA							
Ñ	ÑA							
C	CA							
CH	CHA							
J	JA							
JH	JHA							
Ñ	ÑA							
Ṭ	ṬA							
ṬH	ṬHA							
Ḍ	ḌA							
ḌH	ḌHA							
Ṅ	ṄA							
T	TA							
TH	THA							
D	DA							
DH	DHA							
N	NA							
P	PA							
PH	PHA							
B	BA							
BH	BHA							
M	MA							
Y	YA							
R	RA							

P
h
ụ
â
m

L	LA							
V	VA							
S	SA							
H	HA							
L	LA							
M	M A							

Nguyên âm

	A	Ā	I	Ī	U	Ū	E	O
P h ụ â m	K		KĀ					
	KH		KHĀ					
	GH		GHĀ					
	Ñ		ÑĀ					
	C		CĀ					
	CH		CHĀ					
	J		JĀ					
	JH		JHĀ					
	Ñ̃		ÑĀ̃					
	Ṭ		ṬĀ					
	ṬH		ṬHĀ					
	Ḍ		ḌĀ					
	ḌH		ḌHĀ					
	Ṅ		ṄĀ					
	T		TĀ					
	TH		THĀ					
	D		DĀ					
	DH		DHĀ					
	N		NĀ					
	P		PĀ					

PH		PHĀ						
B		BĀ						
BH		BHĀ						
M		MĀ						
Y		YĀ						
R		RĀ						
L		LĀ						
V		VĀ						
S		SĀ						
H		HĀ						
L		LĀ						
Ṃ		MẠ̄						

Nguyên âm

	A	Ā	I	Ī	U	Ū	E	O
K			KI					
KH			KHI					
GH			GHI					
Ñ			ÑI					
C			CI					
CH			CHI					
J			JI					
JH			JHI					
Ñ̃			ÑĪ					
Ṭ			ṬI					
ṬH			ṬHI					
Ḍ			ḌI					
ḌH			ḌHI					
Ṅ			ṄI					
T			TI					

**P
h
ụ
â
m**

TH			THI					
D			DI					
DH			DHI					
N			NI					
P			PI					
PH			PHI					
B			BI					
BH			BHI					
M			MI					
Y			YI					
R			RI					
L			LI					
V			VI					
S			SI					
H			HI					
L			LI					
Ṃ			ṂI					

Nguyên âm

	A	Ā	I	Ī	U	Ū	E	O
K				KĪ				
KH				KHĪ				
GH				GHĪ				
Ñ				ÑĪ				
C				CĪ				
CH				CHĪ				
J				JĪ				

P
h
ụ

â m	JH				JHĪ				
	Ñ				ÑĪ				
	Ṭ				ṬĪ				
	ṬH				ṬHĪ				
	Ḍ				ḌĪ				
	ḌH				ḌHĪ				
	Ṅ				ṄĪ				
	Ṭ				ṬĪ				
	TH				THĪ				
	D				DĪ				
	DH				DHĪ				
	N				NĪ				
	P				PĪ				
	PH				PHĪ				
	B				BĪ				
	BH				BHĪ				
	M				MĪ				
	Y				YĪ				
	R				RĪ				
	L				LĪ				
V				VĪ					
S				SĪ					
H				HĪ					
L				LĪ					
Ṣ				ṢĪ					

Nguyên âm

	A	Ā	I	Ī	U	Ū	E	O
K					KU			
KH					KHU			
GH					GHU			
Ṅ					ṄU			
C					CU			
CH					CHU			
J					JU			
JH					JHU			
Ñ					ÑU			
Ṭ					ṬU			
ṬH					ṬHU			
Ḍ					ḌU			
ḌH					ḌHU			
Ṇ					ṆU			
T					TU			
TH					THU			
D					DU			
DH					DHU			
N					NU			
P					PU			
PH					PHU			
B					BU			
BH					BHU			
M					MU			
Y					YU			
R					RU			
L					LU			
V					VU			

P
h
u
â
m

S					SU			
H					HU			
L					LU			
M					MU			

Nguyên âm

	A	Ā	I	Ī	U	Ū	E	O
K						KŪ		
KH						KHŪ		
GH						GHŪ		
Ñ						ÑŪ		
C						CŪ		
CH						CHŪ		
J						JŪ		
JH						JHŪ		
Ñ̃						Ñ̃Ū		
Ṭ						ṬŪ		
ṬH						ṬHŪ		
Ḍ						ḌŪ		
ḌH						ḌHŪ		
Ṅ						ṄŪ		
T						TŪ		
TH						THŪ		
D						DŪ		
DH						DHŪ		
N						NŪ		
P						PŪ		
PH						PHŪ		
B						BŪ		

P
h
ụ
â
m

BH						BHŪ		
M						MŪ		
Y						YŪ		
R						RŪ		
L						LŪ		
V						VŪ		
S						SŪ		
H						HŪ		
L						LŪ		
Ṃ						MŪ		

Nguyên âm

	A	Ā	I	Ī	U	Ū	E	O
K							KE	
KH							KHE	
GH							GHE	
Ñ							ÑE	
C							CE	
CH							CHE	
J							JE	
JH							JHE	
Ṇ̃							Ṇ̃E	
Ṭ							ṬE	
ṬH							ṬHE	
Ḍ							ḌE	
ḌH							ḌHE	
Ṅ							ṄE	
T							TE	
TH							THE	

P
h
ụ
â
m

D							DE	
DH							DHE	
N							NE	
P							PE	
PH							PHE	
B							BE	
BH							BHE	
M							ME	
Y							YE	
R							RE	
L							LE	
V							VE	
S							SE	
H							HE	
L							LE	
M							ME	

Nguyên âm

	A	Ā	I	Ī	U	Ū	E	O
P								KO
h								KHO
ụ								GHO
								ÑO
â								CO
m								CHO
								JO
								JHO
								ÑO
								TO

ṬH								ṬHO
Ḑ								ḐO
ḐH								ḐHO
Ṅ								ṄO
T								TO
TH								THO
D								DO
DH								DHO
N								NO
P								PO
PH								PHO
B								BO
BH								BHO
M								MO
Y								YO
R								RO
L								LO
V								VO
S								SO
H								HO
L								LO
Ṁ								ṀO

